

TÜRK DİL KURUMU
Yönetim Kurulu
29-31 Mayıs 1959
Toplantısı
Tutanak Özeti

Toplantıda bulunanlar : Dr. Mehmet Ali Aşakay, Dr. Gündüza Akinci, Ömer Asım Aksoy, Dr. Uluğ Bahadır, Alkım, Prof. Ahmet Ateş, Prof. Dr. Ahmet Caferoğlu, Ord. Prof. İlhani Cıvaoğlu, Necati Çin, Bençet Kemal Çağlar, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Prof. Süheyye Derbil Hikmet Dizdaroğlu, Tahir Nejat Gençan, Prof. Dr. Macit Gökberk, Orhan Hançerlioğlu, Prof. Nusret Hızır, Uluğ İsmail, Prof. Dr. Neşat İzbirak, Ağah Sırrı Levend, Doç. Dr. Necdet Mansuroğlu, Haldun Taner, Dr. Mehmet Tuğrul, Doç. Nermi Uygur, Ord. Prof. Hilmi Ziya Ülken, Ord. Prof. Suut Kemal Yetkin.

Toplantıda bulunmayanlar: Nadir Nadi Abalioğlu, Prof. Selâhattin Batu, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Fahir İz, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Prof. Enver Ziya Karal, Dr. Saim Sinanoğlu, Kadri Yörükoğlu, Ord. Prof. Dr. Zeki Zeren.

Mazereti bildirilenler: Nadir Nadi Abalioğlu, Prof. Selâhattin Batu, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Fahir İz, Prof. Enver Ziya Karal, Prof. Saim Sinanoğlu, Ord. Prof. Dr. Zeki Zeren.

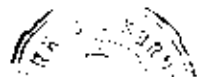
Başkan: Kurum Başkanı Prof. Dr. Macit Gökberk

Birinci Birleşim Birinci Oturma

29 Mayıs 1959 Cuma

Saat 10,30

Oturum açılıncı Prof. Selâhattin Batu ile Ord. Prof. Dr. Zeki Zeren'in mazeretlerinden dolayı toplantıda bulunamayacaklarını bildiren yazıları okundu.

Nadir Nadî Abaloğlu, Prof. Dr. Sadettin Buluç, Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Fahir İz, Prof. Enver Ziya Karal ve Doç. Saâdet Gınanoğlu'nun görev ile memleket dışında buldukları bildirildi. Hepsinin mazeretleri şifresiz olarak kabul edildi. Kurula yeni katılan Dr. Ulu' Şahadî Altınbaş Başkanlığa hoş geldin temennisi ile başarılar dendi. 27 şubat-1 mart 1959 toplantısı tutanak özeti okunarak olduğu gibi kabul edildi.

1- Genel Yazman idare işleri üzerinde açıklamada bulundu. Açıklamada geçen çeşitli işlerin konuşulmasına geçildi:

a- Üyelerimizden Doç. Dr. Faruk Timurtaş'ın Türk Yurdu dergisinde çıkan yazısı üzerine kendisine yazılan mektup ile buna verdiği cevap okundu; üzerlerinde uzun uzun konuşuldu. Sonunda:

Faruk Timurtaş'a yazısının bilim ve moral bakışından sakatlığı belirtilerek cevap verilmesi ve Yönetim Kurulu'nun teasesüflerinin bildirilmesi çoğunlukla kararlaştırıldı.

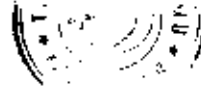
b- Açıklamada yapı işleri hakkında verilen bilgiye teşekkürler edildi. Yapı işleri hakkındaki konuşmalar sonunda:

I- Mitesahhede verilen % 25 önceliğin % 33 e çıkarılması,
II- Malzeme ve işçi fiyatlarındaki artmada ileri gelen farkın ödenmesi, çoğunlukla kabul edildi.

c- Görev ile memleket dışında bulunan Prof. Fahir İz yerine Ödül Yargıçılar Kurulu üyeliğine bir başka arkadaşın seçilmesi gerekip gerekmediği görüldü. Kendisinin yakında dönabileceği düşünülmesiyle başka arkadaşın seçilmesine lüzum görülmeydi.

d- Dil devrimini yolunda İstanbul Terzilik Enstitüsü ile Hukuk Fakültesi doçentlerinden Dr. İsmet Sungurbey'in gösterdikleri gayret üzerinde konuşularak kendilerine Kurucunun teşekkürlerinin bildirilmesi çoğunlukla kararlaştırıldı.

e- Onur Üyemiz Ruşen Eşref Unaydın'ın hazırladığı yeni eserini okumak üzere yarınki oturuma katılmak istediği kabul edildi.

f. Millî Savunma Bakanlığının Silâhlı Kuvvetler Eğitimü hazırlıklarına Kurum'u davet ederek yardım ricasında buldukları mecmua-yette öğrenildi. Kurulun bu işden duyduğu sevincin ve başarı dileklerinin bildirilmesi oy birliği ile kabul edildi.

g. Genel Yazman'ın açıklamasının tümü çoğunlukla kabul edildi.

2. Açıklamada sözü geçen Osman Nedim Tuna'nın İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünün 1952 yılı mezunu olduğunu şimdiye kadar mesleki dışında çalıştığını ve diğarda aldığı fazla parayı bırakarak Kurumda çalışmak istediğinde bulunduğunu bildirmesi üzerine kendisinin kadroda 400 lira olarak gösterilmiş olan aylığının son tutarı ile Emel Erkut'tan açılan yere 1 Nisan 1959 da bağlamak üzere alınması ve başarı gösterdiği takdirde uzmanlığa geçirilmesi hakkındaki Yürütme Kurulu kararı okunarak kabul edildi.

3. Sayman Üyenin hesap işleri hakkındaki raporu okundu; üzerinde konuşuldu:

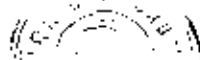
a. Değişen şartlar ve yapılan zararlar dolayısıyla 1959 yılı Kurum bütçesinde, maddelere bölümü Yürütme Kuruluna yapılmak üzere, hizmetli giderleri bölümünden 13.125 ve Kurultay giderleri bölümünden 20.000 liranın düşülerek iş ve Konut giderleri, Yönetim ve Denetim Kurulu giderleri ve Bilim çalışmaları giderleri bölümlerine aktarılması teklifi çoğunlukla kabul edildi.

b. Denetim Kurulu ödeneklerinin % 50 artırılması teklifi çoğunlukla kabul edildi.

c. Türkiye Esalığı için 300.000 lira kadar para bağlanmış olması, bina yapımının fiyat farkını karşılamayı güçleştirdiğinden bankadan alınan borç miktarının artırılması için Yürütme Kurulu'na yetki verilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

d. Sayman Üye'nin raporunun tümü dileklerle birlikte çoğunlukla kabul edildi.

4. Denetim Kurulu'nun 20-3-1959 ve 25/5/1959 tarihli iki

raporu ve bunlara Yürütme Kurulu adına verilen cevaplar okundu. Üzerinde konuşuldu. Cevaplar çoğunlukla kabul edildi.

5-Kuruma verilecek ödüllerin her bir tür için 2000 lira olması Kurultayca kabul edilmiş iken bütçe mülahazasıyla bunun iki yıldır 1500'er lira olarak verildiği bildirildi. Bunun Kurultayın arzusu gibi 2000'er lira olarak ödemesine Saymanlıkca ve Yürütme Kurulunca bir hal çaresi bulunması çoğunlukla kabul edildi.

Birinci Birleşim İkinci Oturma

29 Mayıs 1959 Cuma

Saat 15

1- Terim Kolu Başkanı Prof. Dr. Hasan Eren'in 4/3/1959 tarihli yazısı ile buna dair Yürütme Kurulu kararı okundu. Dialektoloji ve Folklor üzerinde araştırmalar yapmak üzere üç ay için Kıbrıs'a çağırılan Prof. Dr. Hasan Eren, bu süre için parasız izin verilmesi ve kendisine Genel Yazman'ın vekâlet etmesi uygun görüldü.

2- Derleme Tarama Kolu raporu ve eki okundu. Üzerinde konuşuldu; Kol Başkanı gerekli açıklamalarda bulundu. Sonunda:

a-Yeni yapılacak Tanıklarîyle Tarama Sözlüğü'ne alınacak tanıkların yazılışlarında harf çevirmesinden vazgeçilmesi, yalnız madde başlarınının hem harf çevirmesiyle hem eski harflerle yazılması çoğunlukla kabul edildi.

b- Derleme-Tarama Kolu raporunun tümü, dileklerle birlikte çoğunlukla kabul edildi.

3- Sözlük Kolu raporu okundu. Üzerinde konuşuldu; Kol Başkanı gerekli açıklamalarda bulundu:

a- İngilizce Sözlük hakkında Dr. J. Eckmann ve Dr. Necdet Mansuroğlu'nun mektupları okundu, üzerinde konuşuldu. İngilizce Sözlük hakkındaki teklifin Yürütme Kurulunca daha işlenerek Kurula getirilmesi çoğunlukla kabul edildi.

b. Bundan böyle Türkçe Sözlükte ve kol adına hazırlanacak eserlerde hazırlayanların adlarının kapakta gösterilmeyip yalnız önsözde gösterilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

c. Sözlük Kolu raporunun tüm, dileklerle birlikte çoğunlukla kabul edildi.

4. Terim Kolu raporu okundu. Üzerinde konuşuldu; Kol Başkanına vekâlet eden Genel Yazman gerekli açıklamalarda bulundu.

a. Bilim dalları terimleri sözlüğünün kontrolü için bir komisyon kurularak bu sözlüğün hemen basıma hazır duruma getirilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

b. Bu komisyonun haziran ayı ortasında Ankara'ya dönecek olan Kol başkanı ile birlikte Hızır, İzbirak ve Yürüme Kurulunca yapılacak görüşmeler hakkında görüşmelerin yapılması teklifi çoğunlukla kabul edildi.

c. Felsefe ve edebiyat terimleri hazırlanmasına acele basılması için Terim Kolu'na ödev olarak verilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

d. Terim Kolu raporunun tüm, dileklerle birlikte çoğunlukla kabul edildi.

İkinci Birleşik Birinci Oturma

30 Mayıs 1959 cumartesi

Saat 10

1. Graser Kolu raporu okundu. Üzerinde konuşuldu; Kol Başkanı vekili ile Kurum başkanı gerekli açıklamalarda bulundular:

a. Kılavuz Graser'in yazılması için kurul toplantısından bir gün önceki özel komisyon ile kabul edilen ayrıntılı fonetik plânı okundu. Graser çalışmalarında görülen bu hızlandıran öneri kurulca teşekkül edilerek plân çoğunlukla kabul edildi.

b. Morfoloji bölümü için de bir plân hazırlanmakta olduğu bildirildi. Bu plânın da bir an önce bitirilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

c- Eser hazırlanırken bir yandan da gramer ve lenguistik terimlerinin hazırlanmasına ve bu işde bütün bahislere ait terimlerin ele alınması, bu iş için biri İstanbul'da biri Ankara'da iki komisyon kurularak işe hemen başlanılması ve İstanbul komisyonuna Gençan, Cin, Mansuroğlu ve Uygur'un, Ankara komisyonuna da Terim ve Gramer Kolu başkanlarıyla Tuğrul, Hızır, A*akay ve Dilaçar'ın katılmaları çoğunlukla kabul edildi.

2- Onur Uyemiz Ruşen Eğref Unaydın, hazırladığı eserin ilk kısmını okudu. Bu eser üzerindeki konuşmanın toplantı sonuna bırakılması uygun görüldü.

İkinci Birleşim İkinci Oturum

30 Mayıs 1959 cumartesi

Saat 15

1-Maarif Vekâleti temsilcileriyle birlikte hazırlanmış bulunan karışık imzâ komisyonu raporu okundu. Üzerinde konuşuldu. Sekizinci maddeye kadar bir takım deyiştirme teklifleri yapıldı. Bu tekliflerin karışık komisyondaki Maarif Vekâleti temsilcilerine de bildirilmesi ve düşüncelerinin alınması çoğunlukla kabul edildi. Sonraki kısmın gelecek toplantıya bırakılması çoğunlukla kabul edildi.

b-Gramer Kolu raporunun tımmı, dileklerle birli te çoğunlukla kabul edildi.

2- Yayın Kolu raporu okundu. Üzerinde konuşuldu; Kol Başkanı gerekli açıklamalarda bulundu:

a- Çarlar'ın nutuktan yaptıkları çevirmenin parçaları dinlendi ve beşenildi. Çevirmenin Kurultaya yetiştirilmesi temennisi kabul edildi.

b- Evliya Çelebi Seyahatnamesinden yapılacak çevirme işinin gelecek toplantıya bırakılması teklifi çoğunlukla kabul edildi.

c- "Ataq"tan seçmeler ~~adıyla~~ adıyla çıkarılacak eser hakkında kol başkanının verdiği bilgi dinlenildi. Bu seçme işine

devam edip etmeyeceğinin Aksal'dan bir kere daha sorulmasına, devam edemeyeceğini bildirirse bu için Düzdaroğlu'na verilmesi uygun görüldü.

2- d- Yayın Kolu raporunun tıbbi, dileklerle birlikte çoğunluğa kabul edildi.

3- Yayın Kolu başkanının kendisine de gramer ve terim kolları başkanları gibi tam ödenek verilmesi istediği, Kurum'a ayırmakta olduğu zaman göz önünde bulundurulurak kabul edilmedi.

4- Celâl İbrek'in Kurumca basılmasını istediği Atasözleri üzerindeki uzman raporu okundu. Eserin basılması uygun görülmüdü.

5- Ruşen Eşref Unaydin'in eseri Üzerine konuşuldu. Gerektiği düzeltmeleri yapmasının uygun bir şekilde sağlanması ve bu

düzeltilmeler yapılarak Basma bazır bir hale getirilmesi ve bu için gereken masrafların Kurumca ödeneceği, eser için ayrıca uzman ve kesiyon raporu alınması uygun görüldü.

Üçüncü Birleşik Birinci Oturum

31 Mayıs 1959 pazar

Saat 10

Kurum üyeliğine alınmalarını isteyen adayların adları ve hal tercümelere özetleri okundu. Bazıları hakkındaki Kurum üyelerinin verdiği açıklamalar dinlendi. Gizli oy ile seçime geçildi. Oylar toplandı ve sayıldı. Başkanlıkça sayım sonucu bildirilerek üyeliğe alınanlara başarılar dileğinde bulunuldu:

1- Ahmet Yener'in 1, Nurunnisa Ahunbağ'ın, 5, Ahmet Erhan Işık'ın 10, Asis Beziroğlu'nun 5, Cemal Gürlek'in 7, İlhan Berk'in 1, Alim Atay'ın 2 (3 oyda çekinse), Orhan Ulukan'ın 12, Emin Yurtatın 5, Abdullah İyavaş'ın 2, Kâzım Bulbul'un 12, Necatî Özden'in 3, İsmail Tuncer'in 7, Hamdi Kaldırım'ın 7, Mehmet Ersoy'ın 4, Feriye Aslanoğlu'nun 3, Sıtkı Balım'ın 2pxx oy aldıkları ve oturumda bulunan 21 üyenin üçte ikisi olan 14 oyu kazanamadıkları görüldüğü Kurum üyeliğine kabul edildiler.

b- Cevat Onay'ın 20, İsmail Gökmen'in 18, Ayşe Mahsune İnceoğlu'nun 19, Nejdet Eraygur'un 19, Konor Ertop'un 21, Ramiz Arda'nın 19, Şinasi Tekin'in (1 oy çekimsiz), Nuriye Gökçe'nin 21, Süleyman Kandıracı'nın 17, Ayhan Gökmen'in 16, Sedir Yüksel'in 20, Kâmuran S.N. Yüce'nin 17, Salih Koçak'ın 18, Ergun Siv'in 17, Nihat M. Yetin'in 18, Dr. İsmet Sunğurbay'ın, 20, Mahmut Makal'ın 18 oy aldıkları ve oturumda bulunan 21 üyenin üçte ikisi olan 14 oyu kazandıkları görüldükçe Kurum üyeliklerine kabul edildiler.

Üçüncü Birleşim İkinci Oturum

31 Mayıs 1959 pazar

Saat 15

1- Tüzük tasarıları üzerinde görüşüldü. 29 uncu madde sonuna kadar olan kısım bazı değişikliklerle kabul edildi. Bundan sonraki maddeler üzerindeki görüşmelere Yönetim Kurulu'nun Eylül toplantısında devam edilmesi teklifi çoğunlukla kabul edildi.

2- Yayın Kolu Başkanı Gündüz Akıncı'nın görevinden çekilme dileği kabul edildi. Eylül toplantısına kadar Yayın Kolu Başkanlığına Genel Yazman'ın vekâlet etmesi uygun görüldü.

3- Gelecek toplantının Ankara'da 23, 24 ve 25 Eylülde yapılması kabul edilerek toplantıya son verildi.

Başkan

Gökberk

Aşakay

Aşakay

Akınol

Akınol

Aknoy

Alkım

Ateş

Ateş

Caferoğlu

Caferoğlu

Çayaoğlu

Çayaoğlu

Çin

Çin

Çağlar

Çağlar

Dağlarca

Derbil

Dizdaroğlu

Dizdaroğlu

Genceş

Genceş

Hançerlioğlu

Hançerlioğlu

Hızır

Hızır

İğdemir

İğdemir

İzbiyak

İzbiyak

Levend

Mansuroğlu

Mansuroğlu

Taner

Taner

Tuğrul

Uygur

Uygur

Ülken

Yetkin

